

Vergaderjaar 2019–2020

27 625

Waterbeleid

Nr. 496

BRIEF VAN DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 april 2020

In deze brief zet ik de hoofdlijnen van het drinkwaterbeleid voor de komende 6 jaar uiteen, vooruitlopend op de Beleidsnota Drinkwater 2020, die ik eind dit jaar aan uw Kamer zal aanbieden. Hiermee geef ik invulling aan mijn toezegging in het AO Water van 20 juni 2019 (Kamerstuk 27 625, nr. 475). Als voorbereiding op de nieuwe nota is een evaluatie uitgevoerd van de Beleidsnota Drinkwater 2014. In de bijlage treft u het evaluatierapport aan¹.

De drinkwatervoorziening in Nederland staat op een hoog niveau. We beschikken over voldoende drinkwater van uitstekende kwaliteit tegen een relatief lage prijs. In Nederland wordt voldaan aan het 6^e Sustainable Development Goal dat stelt dat eenieder in 2030 toegang moet hebben tot schoon drinkwater. Het drinkwater is goed beschermd. Ook tegen micro-organismen, zoals het coronavirus. Levering en kwaliteit zijn geborgd.

De uitstekende drinkwatervoorziening is voor de langere termijn echter niet vanzelfsprekend. De kwaliteit van grond- en oppervlaktewater waaruit drinkwater geproduceerd wordt staat onder druk. Er is in Nederland niet altijd en overal voldoende water beschikbaar voor alle functies. Dit heeft ook consequenties voor drinkwater. Ook de kwaliteit van het drinkwater zelf vraagt aandacht, door opkomende stoffen, loden leidingen en risico op micro-organismen, zoals Legionella. Ook klimaatverandering met hogere temperaturen en langere perioden van droogte vergroot deze risico's voor de drinkwatervoorziening.

Schoon, gezond en genoeg drinkwater voor iedereen

Mijn ambitie is voldoende goed drinkwater voor iedereen in Nederland, nu en in de toekomst. Daarvoor is nodig dat er voldoende bronnen zijn

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

voor het bereiden van drinkwater met een geschikte kwaliteit, dat de bereiding van drinkwater en het tapwater voldoen aan alle wettelijke eisen, dat drinkwater als eerste levensbehoefte tegen lage kosten beschikbaar is en dat de leveringszekerheid, ook tijdens crisissituaties, geborgd is.

Voor de komende periode verstevig ik mijn beleid dat er op gericht is dat de kwaliteit van het oppervlaktewater en grondwater goed is, dat de huidige en toekomstige drinkwaterbronnen ruimtelijk beschermd zijn, dat de drinkwaterbereiding en -levering op orde is en dat alle bij de drinkwatervoorziening betrokken partijen goed samenwerken.

Goede kwaliteit van de drinkwaterbronnen

De kwaliteit van de bronnen voor drinkwaterbereiding, zowel de oppervlaktewater- als grondwaterbronnen staat onder druk als gevolg van menselijke activiteiten. In het waterkwaliteitsbeleid, dat ik mede met het oog op de doelen van de Kaderrichtlijn Water voer, geef ik er prioriteit aan om verontreinigingen daar aan te pakken waar ze ontstaan (bronaanpak), zoals bij de Structurele aanpak opkomende stoffen, de Ketenaanpak medicijnen en de impuls kwaliteit vergunningverlening. Recent heb ik in de Rijnministersconferentie afgesproken om in het Rijnstroomgebied de microverontreinigingen met 30% te reduceren. Deze acties zijn gericht op een betere kwaliteit van grond- en oppervlaktewater.

Ik zal in aanvulling hierop de waterkwaliteitsopgave voor drinkwater gebiedsspecifiek uitwerken op basis van de nationale analyse Delta-aanpak waterkwaliteit. Hierover zal ik uw Kamer via de brief ter voorbereiding op het AO Water nader informeren. Voor deze analyse wordt gebruik gemaakt van de gebiedsdossiers die provincies opstellen. Ik zie mogelijkheden om via de implementatie van de herziening van de Europese Drinkwaterrichtlijn de status van de gebiedsdossiers te verhogen en de aansluiting met de Kaderrichtlijn Water te verduidelijken. Daarmee kan de impact van de bij de gebiedsdossiers behorende uitvoeringsprogramma's vergroot worden.

Ruimtelijk bescherming van de drinkwaterbronnen

Altijd en overal voldoende water voor alle functies is niet meer vanzelfsprekend. De deltascenario's laten zien dat in de toekomst vaker watertekorten kunnen optreden door klimaatverandering, verzilting en sociaaleconomische ontwikkelingen. Dit raakt ook de drinkwatervoorziening. Het aanbod dreigt af te nemen en de vraag neemt toe door de groei van de bevolking in Nederland en mogelijk ook door de toename van het gebruik per persoon.

De ruimtelijke bescherming van drinkwaterbronnen is een belangrijke randvoorwaarde voor het beschikbaar houden van voldoende drinkwater. Ik hecht belang aan de voortgang die wordt geboekt met de acties gericht op de drinkwatervoorziening uit de Structuurvisie Ondergrond (STRONG) en de Beleidstafel Droogte. Hiermee zal het beleid zich richten op een robuust systeem gericht op «beschermen om te blijven». Provincies wijzen, in samenwerking met de drinkwaterbedrijven, strategische grondwatervoorraden met bijbehorend beschermingsregime aan om aan de toenemende vraag in de toekomst te kunnen voldoen. Mijn ministerie zal de begrenzing van de Nationale Grondwaterreserves vaststellen en aangeven hoe deze reserves ingezet worden. Om efficiënter gebruik te maken van drinkwatervoorraden is het belangrijk om over provinciegrenzen en grenzen van leveringsgebieden heen te kijken. Dit is een van de afspraken van de Beleidstafel Droogte. Ook heeft de Beleidstafel Droogte afgesproken om de inzet van alternatieve bronnen van drinkwater

te verkennen, in te zetten op waterbesparing om laagwaardig gebruik van drinkwater zoveel mogelijk tegen te gaan en de mogelijkheden voor drinkwaterrestricties in crisissituaties te onderzoeken. In de nieuwe beleidsnota zal ik deze onderwerpen die er aan bijdragen dat we langer met de bestaande bronnen kunnen doen, nader uitwerken.

Drinkwaterbereiding en levering op orde

In Nederland zijn de bereiding van drinkwater en de kwaliteitseisen van het tapwater geregeld via de Drinkwaterwet. Hierbinnen moet worden voldaan aan de vereisten van de Europese Drinkwaterrichtlijn. Dit borgt de drinkwaterkwaliteit, de kwaliteit van materialen, de monitoring en rapportage, het toezicht en de handhaving.

In mei 2020 wordt de publicatie verwacht van een aantal wijzigingen in de Europese Drinkwaterrichtlijn. Er komen voorschriften ten aanzien van toegang tot drinkwater, lekkageverliezen, informatievoorziening aan het publiek, risicoanalyse/risicomanagement van de drinkwatervoorziening, voorschriften ten aanzien van lood en legionella in binnenhuisinstallaties, vereisten voor materialen (zoals kranen en leidingen) en chemicaliën in contact met drinkwater. Ook komt er een lijst met mogelijk schadelijke stoffen (watchlist) waar, onder andere, hormoonverstorende stoffen en microplastics onderdeel van gaan uitmaken en worden er normen gesteld voor nieuwe stoffen, waaronder PFAS. Binnen twee maanden na de publicatie zal ik in een implementatieplan aangeven hoe ik deze wijzigingen ga inpassen in mijn beleid. Voor de implementatie staan in Nederland verschillende ministeries, decentrale overheden, instanties en partijen, zoals de drinkwaterbedrijven, aan de lat. Ik zal deze partijen uiteraard bij het opstellen van het implementatieplan betrekken. De beleidsmatige doorvertaling krijgt in de Beleidsnota Drinkwater een plek.

Ik vind een betaalbare en toegankelijke drinkwatervoorziening een belangrijk uitgangspunt. Dit streven geldt ook voor Caribisch Nederland, waar een kostendekkende drinkwatervoorziening vanwege de geringe grootte van de eilanden niet mogelijk is.

Onder deze hoofdlijn van het drinkwaterbeleid valt ook de leveringszekerheid van drinkwater. De drinkwatervoorziening behoort tot de vitale infrastructuur. De leveringszekerheid kan negatief beïnvloed worden door cyber crime, crises of rampen. Mijn doel is een adequaat beveiligde en weerbare drinkwatersector. Om dit te realiseren werken de drinkwatersector en de overheid samen aan het identificeren van dreigingen, het beheren van risico's en het aanpakken van kwetsbaarheden. Om ernstige cyberincidenten zoveel als mogelijk te voorkomen en de gevolgen ervan te beperken zal de kennis worden vergroot en de samenwerking met partners worden versterkt. Dit wordt gerealiseerd door implementatie van de beveiligingseisen en beheersmaatregelen in het kader van de Drinkwaterwet en Wet beveiliging netwerk en informatiesystemen, alsmede door participatie in een programma dat ik samen met waterpartners ben gestart gericht op het versterken van cyber security in de watersector.

Goede samenwerking tussen betrokken partijen

Conform de Drinkwaterwet ligt de verantwoordelijkheid voor het gehele systeem van een goede drinkwatervoorziening bij de Minister van Infrastructuur en Waterstaat. In de uitvoering zijn de verantwoordelijkheden over verschillende overheden verdeeld en is afstemming en samenwerking met betrokken partijen essentieel om de doelen te realiseren. Een goede drinkwatervoorziening vereist daarom een

samenspel van rijk, provincies, gemeenten, de drinkwaterbedrijven en betrokken partijen vanuit andere dossiers zoals energie, klimaat, landbouw, industrie en natuur.

In de Beleidsnota Drinkwater zal ik op basis van artikel 6, tweede lid van de Drinkwaterwet de hoofdlijnen en beginselen van het beleid met betrekking tot de productie en distributie van deugdelijk drinkwater en de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening beschrijven. Het handhaven van onze hoogwaardige drinkwatervoorziening vereist inspanningen van alle betrokken partners. Ik zie drinkwater als een cruciaal belang, binnen een bredere afweging als het gaat om het realiseren van maatschappelijke doelen. Mijn voornemen is om in aanvulling op de Beleidsnota Drinkwater bestuurlijke afspraken te maken in een gezamenlijk uitvoeringsprogramma. Dit uitvoeringsprogramma wil ik, vanuit een gedeelde toekomstvisie, opstellen met het Interprovinciaal overleg (IPO), de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), de Unie van Waterschappen (UvW) en de Vewin. Via de Stuurgroep Water kan regie worden gevoerd op de voortgang van de afgesproken maatregelen.

Beleidsnota Drinkwater 2020

Ik heb bij de keuze voor de hoofdlijnen gebruik gemaakt van de conclusies en aanbevelingen van de evaluatie van de Beleidsnota Drinkwater 2014. Deze evaluatie zit als bijlage bij deze brief². De belangrijkste aanbevelingen gaan over de noodzaak om te anticiperen op de (extra) druk op de kwaliteit van drinkwaterbronnen, meer aandacht te geven aan voldoende drinkwaterbronnen en meer in te zetten op waterbesparing en alternatieve bronnen. Ook wordt aanbevolen goede (bestuurlijke) afspraken te maken over de uitvoering.

De komende maanden werk ik de hoofdlijnen verder uit in afstemming met betrokken partijen. De Beleidsnota Drinkwater 2020, stuur ik eind dit jaar naar uw Kamer.

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
C. van Nieuwenhuizen Wijbenga

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.